

T.C.
AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/3964
GK:112

Sayı : B.17.0.00.SGB.0.12.610.01-20/1714 - 2519
Konu : Soru Önergesi

10.01/2012

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Muş Milletvekili Sayın Demir ÇELİK tarafından Bakanlığımıza tevcih edilen, 7/3964 Esas nolu yazılı soru önergesinde yer verilen sorulara ilişkin cevabi bilgiler, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Fatma ŞAHİN
Bakan

EK:
Soru Önergesi cevabı (... sayfa)

Muş Milletvekili Sayın Demir ÇELİK'e ait 7/3964 Esas Numaralı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Olarak Hazırlanan Cevap Metni

SORU 1: Sokak çocuklarının toplumsal hayatta karşılaştıkları sorunların tespiti ve giderilmesi için bakanlığımızın çalışmaları var mıdır? Bu çalışmalar hangi aşamada?

SORU 3: Sokak çocuklarının toplumsal hayatta karşılaştıkları sorunları dile getirebilecekleri danışma merkezleri, dayanışma merkezleri kurmayı düşünüyor musunuz?

CEVAP 1-3: Bakanlığımız Çocuk ve Gençlik Merkezleri aracılığı ile; sokakta yaşayan/çalıştırılan çocukların sosyal rehabilitasyonu sağlanarak sokaktan çekilmesi ve aile yanına döndürülmesi sağlanmaktadır. Madde bağımlısı çocuklar tedaviye yönlendirilerek, okul veya iş yaşamına kazandırılmaktadır. Bakanlığımızca risk altında bulunan çocuklar için önleyici müdahalelerde bulunularak, çocukların sokakta çalıştırılmasını/yaşamalarını önleyici tüm tedbirler alınmaktadır. 2012 yılı Ocak ayı itibarıyla Çocuk ve Gençlik Merkezlerince sokakta yaşayan ve/veya çalıştırılan 8769 çocuğa hizmet verilmiştir.

Bakanlığımızca ülkemiz genelinde uygulanmak üzere; öncelikle sokakta çalıştırılan, sokakta 24 saatini geçirip her türlü istismara açık olan, madde kullanan çocukların sokaktan çekilerek örgün veya mesleki eğitime yönlendirilmelerini, madde bağımlılığı tedavilerinin yapılmasını, barınma, beslenme, giyim, sağlık, eğitim vb. tüm ihtiyaçlarının karşılanmasını, toplumla yeniden bütünleştirilmesini, çocukların sokağa yönelmelerini önleyici tedbirler ile çok sektörlü yaklaşımı ve kurumlar arası işbirliğini içeren "*Sokakta Yaşayan/Çalıştırılan Çocuklara Yönelik Hizmet Modeli*" ile sokakta yaşayan ve/veya çalıştırılan çocuklara yönelik verilen hizmetler standardize edilmiş ve tüm kurumların sorumluluk alanları ve görevleri belirlenerek, eşgüdüm içerisinde hizmet verilmesi sağlanmıştır. Hizmet Modeli öncelikle sorunun yoğun görüldüğü, İstanbul, İzmir, Ankara, Antalya, Diyarbakır, Adana, Mersin ve Bursa illerinde uygulanmaya konulmuş olup ülkemiz genelinde yaygınlaştırılma çalışmaları sürdürülmektedir.

SORU 2: Çocuklara karşı aile içi şiddeti ve istismarı önlemeye yönelik çalışmalarınız var mıdır? Bu çalışmalar hangi kurumlarla ortaklaşarak gerçekleştirilmektedir? Bu çalışmalar hangi seviyededir?

CEVAP 2: Çocuğa yönelik şiddetin önlenmesi ve çocukların istismar ve ihmalden korunmasına ilişkin olarak gerek yetişkin gerekse çocuklara görüş ve bilinç kazandırmak, ayrıca çocuk hakları kavramını hayata geçirebilmek amacıyla Bakanlığımızca Toplum Merkezleri, Aile Danışma Merkezleri, Çocuk Yuvaları, Yetiştirme Yurtları vb. yerlerde sürdürülen eğitim çalışmaları devam etmektedir.

Bunun yanı sıra ülke genelinde 81 ilde kurulan ve 2000 yılından bu yana faaliyetlerini sürdüren İl Çocuk Hakları Komiteleri bünyesinde "*Çocuk Hakları Eğitici Eğitimleri*" verilmektedir. Bu eğitimler akrandan akrana tekniği ile (çocuktan çocuğa) uygulanmakta olup, çocukların kendi haklarını öğrenerek hayata geçirmeleri ve yaşam becerilerini

arttırmaları, ihmal ve istismar konusunda bilinçlenmeleri, toplumsal haklarının ve kendilerini savunma yollarının farkına varmaları için oluşturulmuştur.

Toplumda konu ile ilgili bilinç, duyarlılık ve farkındalık yaratılması çalışmalarına ağırlık verilmekte; bu amaçla Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüklerimiz ve bünyesindeki kuruluşlarımız tarafından düzenlenen eğitim seminerleri, programlar ve bilgilendirici broşürler aracılığıyla toplumun değişik kesimlerine ulaşılması hedeflenmektedir.

Koruyucu ve önleyici çalışmalar kapsamında; ailelerin istismar riski yönünden değerlendirilmesi meslek elemanlarınca yapılmakta, risk taşıyan ailelere danışmanlık hizmeti ve sosyal destek verilmektedir. Diğer yandan; hem koruyucu önleyici çalışmalarda, hem de istismara uğrayan çocuk ve ailelerin tedavisinde kamusal birlik ve beraberlik sağlanarak çalışmalar yürütülmektedir.

Diğer yandan illerde koruyucu ve destekleyici tedbirlerin yerine getirilmesinde kurumlar arasında bağlantı, uyum, düzen ve eşgüdümü sağlamak amacıyla; Vali veya Vali Yardımcısı başkanlığında, Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğünün sekreteryasında, Cumhuriyet Başsavcısı, Belediye Başkanı, İl Emniyet Müdürü, İl Jandarma Komutanı, İl Milli Eğitim Müdürü, İl Sağlık Müdürü, Türkiye İş Kurumu İl Müdürü, Gençlik ve Spor İl Müdürü, İl Özel İdaresi Genel Sekreteri ve Denetimli Serbestlik Yardım Merkezi Şube Müdüründen oluşan İl Koordinasyon Kurulları ayda bir defa belirlenen gündem doğrultusunda toplanmaktadır. Gündem aile içi ihmal, istismar ve şiddeti önlemeye yönelik olup kararlar tüm kamu kurumlarının çocuk adına ortak rol ve görev üstlenmesine yöneliktir.

Bakanlığımız tarafından, aileler ve çocuklarla ilgili; çocuğa yönelik şiddet, istismar ve ihmal hakkında bilgilendirici broşürler hazırlanmaktadır. 2012 yılında UNICEF koordinesinde başlatılmış olan "Çocuklar İçin Adalet Projesi" kapsamında "Çocuğa Yönelik Şiddetin Önlenmesi Ulusal Eylem Planı"nın hazırlanarak hayata geçirilmesi planlanmaktadır.

SORU 4: Sokak çocuklarının karşılaştıkları sağlık sorunlarının karşılanması adına Bakanlığınız çalışmaları nelerdir?

CEVAP 4: Sokak çalışmalarında sokakta yaşadığı/çalıştırıldığı tespit edilen çocukların sağlık taramaları yapılmakta ve gereken tedbirler alınmaktadır.

SORU 5: Ülkemiz genelinde ve Muş ilimizde yaşayan sokak çocuklarının sayısının belirlenmesi noktasında bakanlığımızın yaptığı araştırmalar var mıdır? Bu araştırmaların istatistiki sonuçları nelerdir?

CEVAP 5: Muş ilinde sokakta yaşayan ve/veya çalıştırılan çocukların sokakta karşılaşabilecekleri risklerden korunması, sokaktan çekilmesi ve ailelerinin desteklenmesine yönelik hizmetleri sunmak üzere Bakanlığımıza bağlı Çocuk ve Gençlik Merkezi kurulmuştur. Ülke genelinde sokakta yaşayan/çalıştırılan çocuklara yönelik sayısal verileri değerlendirmek amacı ile yapılan çalışmalar devam etmektedir.

SORU 6: Sokak çocuklarının yeniden ailelerine kavuşturulması ve toplumsal hayata adapte edilmesi adına gerçekleştirdiğiniz projeler nelerdir?

SORU 8: Sokaklarda yaşayan ve eğitim hayatından kopmuş bu çocuklarımızın yeniden eğitim sürecine katılımı doğrultusunda çalışmalarınız mevcut mudur? Bu çalışmalar nelerdir?

CEVAP 6-8: Bakanlığımız koordinasyonunda; İçişleri Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Adalet Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı işbirliğinde Başbakanlık Genelgesi ile uygulamaya konulan "*Sokakta Yaşayan ve/veya Çalıştırılan Çocuklara Yönelik Hizmet Modeli*" sokakta yaşayan/çalıştırılan çocukların, örgün veya mesleki eğitime dâhil edilmelerini ve ailelerinin yanına veya kuruluş bakımına yönlendirilerek, eğitimini tamamlamış ya da iş sahibi gençler olarak rehabilitasyonlarının tamamlanmasını amaçlanmaktadır. Bu kapsamda; öncelikle sokakta çalıştırılan, sokakta 24 saatini geçirip her türlü istismara açık olan ve madde kullanan çocukların sokaktan çekilerek örgün veya mesleki eğitime yönlendirilmeleri, madde bağımlılığı tedavilerinin yapılması, barınma, beslenme, giyim, eğitim vb. tüm ihtiyaçlarının karşılanması, toplumla yeniden bütünleştirilmesi sağlanmaktadır.

Sokak ve iş yaşamından çekilen çocuklar sosyal rehabilitasyona yönlendirilirken, bu çocuklar arasında madde bağımlısı olan çocuklar ise, Sağlık Bakanlığına bağlı Çocuk ve Ergen Madde Bağımlılığı Tedavi Merkezlerine (CEMATEM) veya Uçucu Madde Araştırma ve Tedavi Merkezlerine (UMATEM) yönlendirilmektedir.

Bununla birlikte, sokakta yaşayan/çalıştırılan çocukların ailelerine yönelik psiko-sosyal destek ve bilinçlendirme çalışmaları da yürütülmektedir. Ayrıca ekonomik yoksunluk içinde olduğu belirlenen ailelerin sosyal yardım hizmetlerinden ve kurumlarından yararlanmaları sağlanmaktadır. Ayrıca, çocukların aileye dönüşlerinin mümkün olduğu durumların tespiti halinde, aile ve çocuğun bir arada yaşamasına ilişkin uyum çalışmaları yürütülmektedir.

SORU 7: Yetiştirme yurtlarının imkân ve şartlarını iyileştirmeye dönük çalışmalarınız var mıdır?

CEVAP 7: Bakanlığımızca korunmaya muhtaç çocuk ve gençlere yönelik yeni hizmet modelleri, çağdaş gelişmeler ışığında yeni kuruluşların açılması ve mevcutların niteliklerinin artırılması yönünde çalışmalar yapılmaktadır. Bakanlığımıza bağlı hizmet veren ve hizmete açılması planlanan kuruluşlarda bakılan çocuklarımızın özgüvenlerinin ve psiko-sosyal gelişimlerinin desteklenmesi ve yaşadıkları ortamı benimseyebilmeleri amacıyla kuruluşlarımızın ev ortamına yakın şekilde tefişleri yapılmaktadır.

Yeni açılacak ve yeni yapılacak kuruluşların projeleri ev tipine uygun olarak değiştirilmektedir. İllerde onarılan ve yeni yapılarak hizmete açılan kuruluşlar ev ortamına yakın küçük kapasiteli kuruluşlar olarak düzenlenmiştir. Bu anlamda hayata geçirilen "Çocuk Evleri" her ilin sosyo-kültürel ve fiziksel yapısı açısından çocuk yetiştirmeye uygun bölgelerinde, tercihen il merkezinde, okullara ve hastanelere yakın, özellikle lojman olarak kullanılan apartman dairesi veya müstakil dairelerde hizmet vermektedir. Bu uygulama ile 0-

18 yaş grubu 6 - 8 çocuğun kalacağı bir ev ortamı oluşturularak, bedensel ve psiko-sosyal gelişimlerinin ve topluma yararlı kişiler olarak yetiştirilmelerinin sağlanması hedeflenmiştir. Halen lke genelinde 448 ocuk evi hizmet vermektedir.